

Veilig werken als gelegenheidsarbeider

Vorbereitung veiligheidstest

Wat lees je in deze brochure?

Je voorbereiden op de veiligheidstest

De 3 grootste veiligheidsrisico's

Veiligheid: een topprioriteit

Algemene veiligheidsinstructies

Je verplaatsen op het werk

Goederen behandelen

“Iedereen die hard wil werken, is welkom. Maar wel met genoeg gezond verstand om het veilig aan te pakken.”

— Guido, ceelbaas

Je voorbereiden op de veiligheidstest

Veiligheid is een topprioriteit in de haven. Registreer je via Cepa als gelegenheidsarbeider, dan leg je een veiligheidstest af. Alles wat je daarvoor moet weten, staat in deze brochure.

Veiligheid eerst

Werken als gelegenheidsarbeider in Antwerpen, dat is werken in een wereldhaven. Het is een afwisselende job, waarin je zelfstandig werkt, maar altijd in team. En daarbij staat veiligheid steeds op de eerste plaats.

Werkgevers en havenvakbonden doen er samen alles aan zodat de havenarbeiders veilig kunnen werken. Ze nemen verschillende maatregelen om de veiligheid steeds te verhogen. Cepa helpt bedrijven en havenarbeiders om het werk veilig te laten gebeuren. Ook als gelegenheidsarbeider ben je verantwoordelijk voor veiligheid. Het is heel belangrijk dat jij de risico's en de veiligheidsregels kent, zodat jij en collega's veilig kunnen werken. Want jammer genoeg gebeuren er nog ongevallen.

Over de veiligheidstest

De veiligheidstest meet jouw kennis over de grootste risico's bij havenarbeid, én over de algemene veiligheidsregels. Het is belangrijk dat je die al kent, voordat je aan de slag gaat als gelegenheidsarbeider. De veiligheidstest leg je af op een computer. Alle informatie die je nodig hebt om te slagen voor de veiligheidstest, vind je in deze brochure. Lees ze aandachtig door.

We wensen je veel succes en hopelijk tot binnenkort op de kaai!

De 3 grootste veiligheidsrisico's voorkomen

Cepa en de havenbedrijven hebben extra aandacht voor de 3 soorten ongevallen die het meest gebeuren op het werk. Wat zijn die risico's en hoe kan je ze voorkomen?

1. Ongevallen door uitglijden, struikelen of vallen

Deze ongevallen lijken misschien minder ernstig, maar het kan lang duren voordat je helemaal hersteld bent van zo'n ongeval. Dit moet je doen om jezelf en collega's te beschermen tegen dit risico:

- Leg (werk)materiaal steeds op zijn plaats.
- Ruim afval of gemorste producten meteen op.
- Draag de juiste veiligheidsschoenen.
- Iets niet in orde? Verwittig je foreman (de ploegleider).

2. Hand- en vingerletsels

Als gelegenheidsarbeider werk je bijna de hele tijd met je handen. Maar je handen zijn erg kwetsbaar. Bescherm ze daarom extra goed:

- Werk aandachtig en plaats je handen op de juiste manier en positie bij elke taak die je uitvoert.
- Draag de juiste (impact)handschoen*.
- Spreek de foreman aan als je vragen hebt.

3. Aanrijdingen door machines of voertuigen

Deze ongevallen kunnen zeer ernstig en zelfs dodelijk zijn. Daarom zijn er verschillende maatregelen om mensen en machines zoveel mogelijk van elkaar te scheiden op de werkvloer:

- Kruis nooit operationele zones (meer hierover in deze brochure).
- Keer steeds terug naar de veilige zone (meer hierover in deze brochure).
- Respecteer de verkeersregels op terminal.
- Maak oogcontact met de chauffeur.
- Zorg dat je goed zichtbaar bent: draag de juiste veiligheidskledij.

* Een impacthandschoen heeft extra beschermende lagen die vingers en hand extra beschermen tegen stoten en knellen.

Algemene veiligheidsregels

Enkele algemene veiligheidsregels moet je altijd en overal respecteren in de haven. Heb je tijdens het werk vragen over veiligheid of twijfel je aan iets? De foreman is de verantwoordelijke van de ploeg. Bij hen kan je terecht met jouw vragen, en zij zorgen er mee voor dat het werk veilig gebeurt.

1. Volg aandachtig de 'Take 5'

Voor je start met werken, houdt de foreman altijd een 'Take 5'. Dat is een korte uitleg waarin hij of zij de belangrijkste veiligheidsregels overloopt. Je volgt deze regels goed op.

2. Veiligheidskledij verplicht

Veiligheidskledij en -schoenen zijn verplicht tijdens het werk. Ze beschermen je en zorgen ervoor dat je goed zichtbaar bent voor iedereen op kaai. Je ontvangt van Cepa een helm, fluo-reflecterende kledij, werkhandschoenen en veiligheidsschoenen. Draag altijd deze veiligheidskledij als je aan de slag gaat. Ben je niet in orde, dan mag je niet werken!

3. Roken verboden

In de haven is roken verboden. Roken mag alleen tijdens de pauzes op de plaatsen waar staat aangeduid dat je daar mag roken.

4. Elektronische toestellen verboden

Je mag geen smartphone, tablet, draadloze oortjes ... gebruiken tijdens het werk. Tenzij dat moet voor jouw werk, en je werkgever het dan toelaat. Moet je dringend telefoneren, stop dan meteen met werken en ga naar een veilige plaats.

5. Verdoevende middelen verboden

Werknemers onder invloed en/of in het bezit van drank of drugs, worden niet toegelaten op de werkvloer of worden verwijderd. Onaangekondigde alcohol- en drugcontroles zijn mogelijk.

Meer vragen over veiligheid?

Neem contact op met de dienst Veiligheid van Cepa op 03 540 85 60.

**Ongeval?
Bel SIWHA
03 541 00 23**

*Draag steeds de verplichte veiligheidskledij.
Zo ben je goed zichtbaar op de kaai.*

Wat bij een ongeval of incident (lichamelijke of materiële schade)?

Waarschuw onmiddellijk de foreman of verantwoordelijke.

Zijn er gewonden? Bel SIWHA, dienst Hulpverlening in de haven, op 03 541 00 23 (24/7).

Je verplaatsen op de werkvloer

Tijdens je werk kom je op verschillende plaatsen op de kaai. Daar moet je heel wat zaken in de gaten houden wanneer je je verplaatst, zeker de voertuigen en machines die er rondrijden. Enkele richtlijnen om te onthouden:

Algemeen

- Sta of loop nooit onder goederen die in een kraan hangen (= een 'last').
- Leg nooit losse voorwerpen op een last.
- Sta of loop nooit tussen een last en de wand van een schip.
- Sta nooit zonder beveiliging langs een hoogte waar je kan vallen.
- Volg altijd de aangeduide wandelzone (gemarkeerd op de grond).
- Kruis nooit operationele zones (= zone waar gewerkt wordt).
- Let op voor materiaal dat los op de grond ligt.
- Maak oogcontact met chauffeurs van voertuigen of machines.

Op de kaai

- Als je moet wachten om te kunnen verder werken, dan wacht je in de veilige zone. Dat is een gebied op kaai waar geen machines rondrijden. Deze zone wordt vaak aangeduid met verkeerskegels, containers ...
- Gebruik de gemarkeerde wandelzones of neem het kaaitransport om je te verplaatsen.
- Respecteer de verkeersregels.

Volg altijd de aangeduide wandelzones.

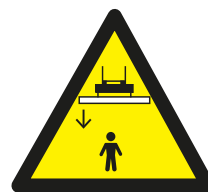
Pas op dat je niet gekneld kan raken, bv. tussen een last en een scheepswand.

Pas op voor hangende lasten.

Sta nooit onbeveiligd langs een valdiepte.

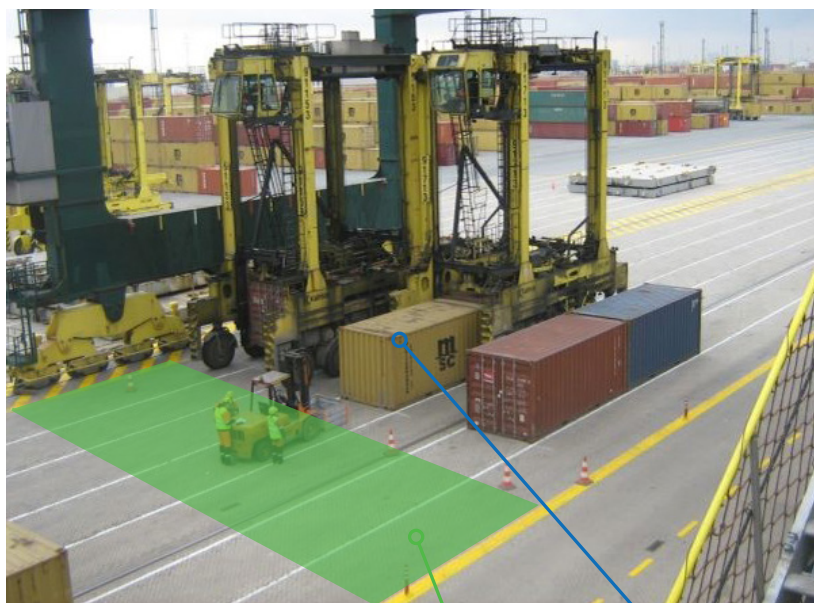
Sta of loop nooit onder een last.

Sta nooit onder een last.

De bovenste kist staat los op de onderste kist. Dat is verboden. Plaats geen losse voorwerpen op een last.

Keer altijd terug naar de veilige zone.

veilige zone

operationele zone

Sta nooit onbeveiligd langs een hoogte.

Aan boord gaan/een luik of scheepsruim betreden via een mangat

Een mangat is een toegang met een deksel waardoor een persoon naar een andere verdieping of een ander platform van het schip kan geraken.

- Betreed het schip alleen met toelating van de foreman.
- Sta nooit onder de last. Let op het signaal van de foreman of dekmans*. Zij verwittigen wanneer het veilig is om het ruim te betreden.
- Het scheepsruim moet voldoende verlicht en verlucht zijn.
- Let op voor openliggende mangatdeksels.
- Het ruim moet altijd gecontroleerd worden op de aanwezigheid van gevaarlijke gassen voordat je het ruim betreedt. Betreed een ruim nooit of daal nooit af in een luik zonder toelating van de foreman.
- Let op voor heftrucks in het ruim: deze rijden vaak achteruit.
- Ga steeds terug in een veilige zone staan, buiten het bereik van de hijs van de kraan en voertuigen.

** Een dekmans is een havenarbeider die met handgebaren en/of via radiocommunicatie instructies geeft aan de kraanman. De dekmannen staan bovenaan op het dek of in het ruim, op een plaats waar ze goed zichtbaar zijn.*

Voertuigen

- Meerijden met een voertuig mag enkel als er een passagiersstoel is.
- Draag altijd een gordel.
- Chauffeurs moeten de vereiste opleiding hebben gevolgd, een erkend attest bezitten en medisch gekeurd zijn.
- Hou voldoende afstand van rijdende voertuigen en maak altijd oogcontact met de bestuurder.
- Let op voor los materiaal dat kan wegspringen wanneer er een voertuig overrijdt.
- Respecteer de verkeersregels.

Medewerkers vervoeren met een safetyflat (= soort open container)

- Controleer de vergrendeling van de deur.
- Respecteer het maximum aantal toegelaten personen.
- Hou in de safetyflat radiocontact met de kraanman.
- Draag een valharnas met valdemper in de safetyflat.

*Zorg steeds voor orde en netheid op de werkplek.
Losliggend materiaal kan wegspringen vanonder een voertuig.*

Opgelet voor open mangaten.

Ga steeds in de veilige zone staan.

Safetyflat: sluit de deur en draag een valharnas.

Meerijden mag alleen op een passagiersstoel.

Draag een gordel.

Goederen behandelen

Als werk zal je vooral goederen moeten laden en lossen. Per type goed zijn er enkele belangrijke aandachtspunten op gebied van veiligheid. Een overzicht:

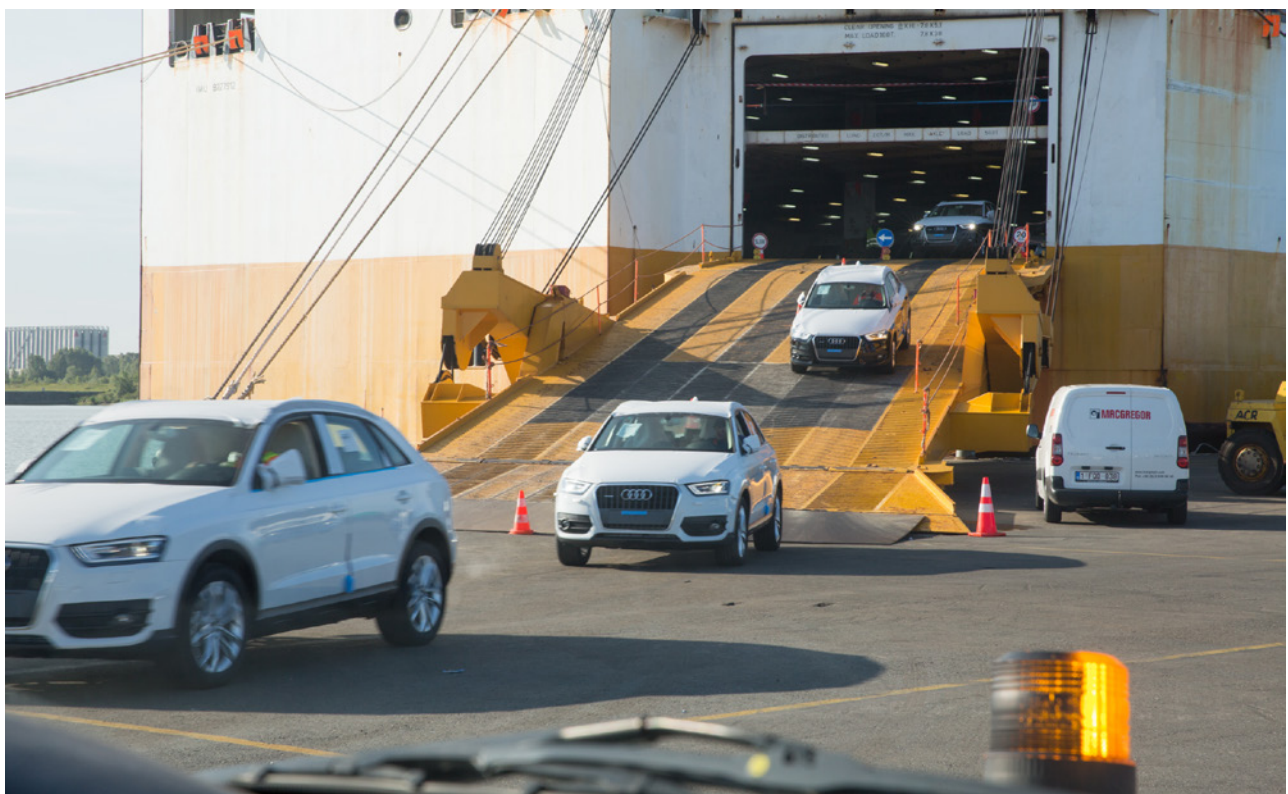
Voertuigen laden en lossen op de roro-terminal (roll on - roll off)

Een roro-terminal is een terminal waar allerlei soorten voertuigen geladen en gelost worden.

- Vraag de foreman naar het verkeersplan en -reglement van de terminal.
- De maximumsnelheid op de terminal is 30 km/u. Alleen op bepaalde wegen mag 50 km/u gereden worden.
- Test de remmen en het zicht voordat je een voertuig start.
- Haal nooit in.
- Rij achter elkaar en hou minimum 15 meter afstand.
- Gebruik nooit een smartphone als je achter het stuur zit.
- Trek de handrem op als je parkeert.
- Soms moet een voertuig getakeld worden, omdat het niet meer kan rijden. Het voertuig moet dan altijd worden voortgetrokken. Een voertuig langs achter verder duwen met een ander voertuig, mag alleen om het voertuig voorzichtig in de juiste richting te plaatsen, of verder op de juiste plaats te zetten.
- Meld schade steeds aan de foreman.

Risico: Aanrijding & botsing

Stukgoed

Stukgoed zijn goederen die per stuk worden vervoerd, vaak in kisten, dozen, vaten ...

Algemeen: goederen aanslaan

- Plaats je handen nooit tussen het hijswerktuig en het aanslagmateriaal.
- Materiaal of goederen die heen en weer kunnen slingeren, moeten altijd juist bevestigd zijn en begeleid worden.
- De goederen begeleiden of bijsturen mag met de vuisten of handen, nooit met de voeten.
- Ronde goederen worden beveiligd tegen weggrollen door er houten stukken - die heten 'kallen' - onder te plaatsen.

Risico:

- Knellen van handen en vingers
- Vallen van goederen

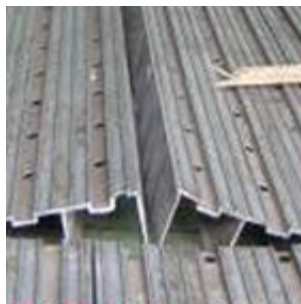
Let op voor het knellen van handen en vingers.

Begeleid de goederen met de vuisten of handpalmen. Draag altijd impacthandschoenen.

Goederen moeten beveiligd zijn tegen weggrollen.

Meld alle beschadigingen aan de foreman (bv. aan de goederen, het schip, het hijsmateriaal, de mobiele arbeidsmiddelen, ...).

Fruit

- Laden en lossen gebeurt met een palettenkooi en transpalletten. Kies steeds een veilige positie.
- Meld beschadigingen aan het rooster of de vloer van het dek waarop het fruit is gestapeld aan de foreman.

Risico's:

- Knelling onder last
- Omvallende goederen
- Aanrijding voet door transpallet

Houtproducten

Platen, triplex

Risico's

- Omvallen van goederen
- Struikelen
- Uitstekende delen
- Vallen van de hijs

Papierpulp

Risico's

- Knelgevaar

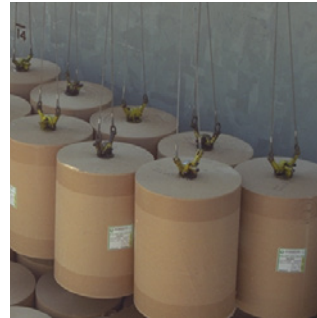

Boomstammen

Risico's

- Wegrollen van goederen
- Struikelen

Papierrollen

Risico's

- Omvallen van rollen
- Knelgevaar tussen rollen en scheepswand

Ijzer- en staalproducten

Staalplaten

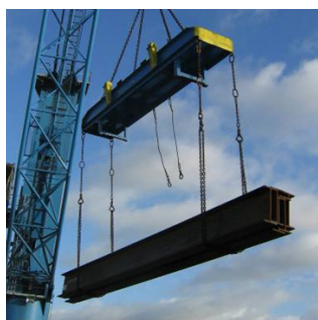

Staalrollen of coils

Risico's

- Uiteenrollen van ronde goederen
- Struikelen

Staalprofielen

Staaldraad of wire rods

Staalbaren

Ingots

**“Een schip lossen is
in de eerste plaats
teamwork. We werken
soms tégen de klok,
maar altijd mét elkaar.”**

— Ludo, havenarbeider algemeen werk

Containers

Algemeen

- Loop nooit onder een container die naar beneden komt.
- Loop nooit in de landingzone van de containers.
- Keer altijd terug naar de veilige zone en kies de veilige weg.
- Let op bij verplaatsingen van machines onder de kraan.

Loop nooit onder een dalende container.

Containerkraan

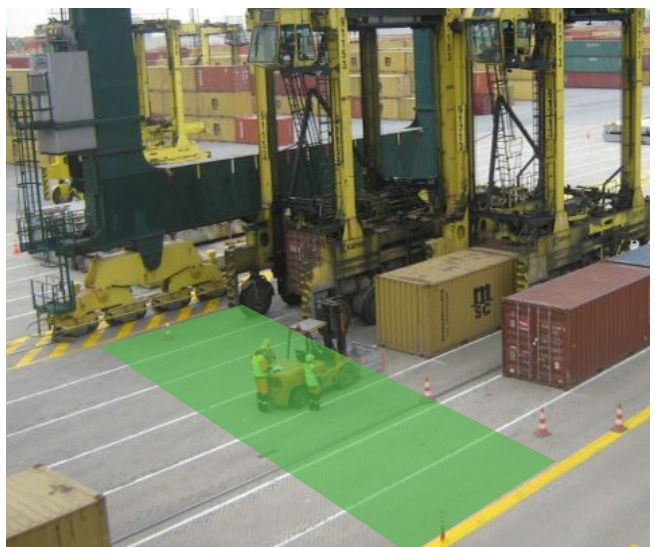
Terminal

Let op voor straddle carriers.

Straddle carrier, een machine om op de terminal containers te transporteren.

Veilige zone, afgebakend door verkeerskegels.

Opgepast voor straddle carriers

Blijf in de veilige zone! De straddle carrier rijdt altijd langs dezelfde kant van de kraan. Dit aan- en afrijden langs dezelfde kant wordt het 'trek-duw principe' genoemd. De ene kant van de kraan is dus een veilige zone voor voetgangers, de andere kant is rijzone voor straddle carriers. De veilige zone wordt aangegeven door kegels.

Risico: Aanrijding door straddle carrier

Let op voor straddle carriers op de kaai!

Containers vast- of losmaken (lashing)

- Containers worden met speciale zware staven (lashingbars en tendeurs) aan elkaar vastgemaakt. Zo kunnen ze niet bewegen aan boord.
- Containers lashen doe je altijd per 2.
- Hou voldoende afstand (minstens 4 containers) van laad- en losoperaties, zodat je niet onder hangende lasten en/of vallende voorwerpen terechtkomt.
- Leg roosters en deksels van doorgangen en werkoppervlakken ('mangaten') dicht om vallen te voorkomen.
- Werk enkel naast een open luik wanneer dit is afgeschermd met een vaste leuning.
- Lash nooit waar er gevaar is op vallen van een hoogte.
- Let op voor het knellen van handen en vingers. Draag altijd impacthandschoenen.

Risico: Knelgevaar voor handen en vingers bij het behandelen van lashingbars en tendeurs.

Lashingbars en tendeurs zetten containers vast op het schip.

Werk steeds per 2.

Opgelet voor knellen van handen en vingers.

Twistlocks

Twistlocks worden gebruikt om containers aan elkaar te bevestigen. Afhankelijk van lading of lossing moeten twistlocks geplaatst of verwijderd worden.

Risico's:

- Knellen van vingers
- Vallende twistlocks
- Knelling onder een dalende container
- Aanrijdingsgevaar door straddle carrier

Let op voor het knellen van handen en vingers. Draag altijd impacthandschoenen.

Twistlock om container te bevestigen.

Gevaarlijke goederen en atmosfeer

Gevaarlijke goederen

- De behandeling van gevaarlijke goederen gebeurt steeds na overleg met de foreman.
- Draag de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).
Vraag ernaar bij je foreman als je twijfelt of je niet het juiste PBM hebt.
- Merk je een lekkage of andere verdachte situatie op, stop dan onmiddellijk en verwittig de foreman.

Gevaarlijke atmosfeer: betreden van het ruim & de toegang tot het ruim

Sommige ruimtes zijn afgesloten. Betreed nooit een ruim of toegang zonder toelating van je verantwoordelijke. De verantwoordelijke leidinggevenden nemen de nodige maatregelen om te zorgen dat de atmosfeer veilig is.

Gevaarlijke atmosfeer: fumigatie

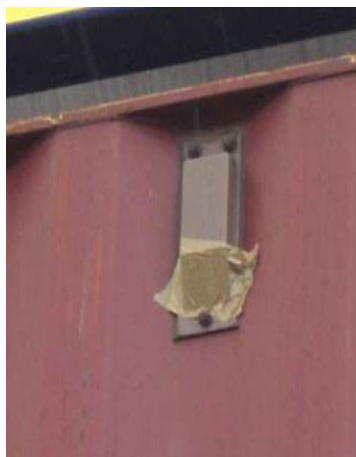
Bepaalde goederen worden behandeld tegen ongedierte. Dit heet 'fumigatie'. Deze containers kan je herkennen door:

- fumigatielabels
- afgetapete deuren of verluchting
- dode insecten

Herken je een van deze kenmerken? Betreed de container dan niet! Stop onmiddellijk en verwittig de foreman.

Afgetapete deuren

Afgetapete verluchting

GEVAAR

DIT TOESTEL IS ONDER FUMIGATIE
VAN (naam van het fumigatiemiddel*)
SINDS (datum*)
(uur*)
GEVENTILEERD OP (datum*)

VERBODEN TE BETREDEN

Fumigatielabel

CLP-gevaarsymbolen: opslag, bewaring en gebruik van gevaarlijke goederen

Ontplofbaar

Ontvlambaar

Oxiderend

Gas onder druk

Bijtend (corrosief)

Giftig

Schadelijk
irriterend

Lange termijn
gezondheidsgevaar

Gevaarlijk voor het
aquatisch milieu

Succes met de veiligheidstest!

Heb je deze brochure goed doorgenomen?
Dan ben je klaar voor de veiligheidstest. Succes!

Heb je vragen over werken als gelegenheidsarbeider?

Surf naar www.cepa.be of neem contact op met afdeling Haven van Cepa (03 221 97 77 of gelegenheidsarbeiders@cepa.be).